

ogsaa til at tænke paa, at Samfundet havde andre Opgaver end at sørge for Forsvaret. Saa begyndte han at tale om det beklagelige i, at man havde strøget Bevillinger til forskellige Formaal, blandt andet Bevillinger, som havde til Formaal at dygtiggøre Befolkningen gennem Fagskoler og andre Skoler, ja, han gik videre, endogsaa saa vidt, at han kritiserede, at man vilde stryge Bevillinger til Formaal som at fremskaffe populærvidenskabelige Skrifter om Græshoppernes Aanderør og Flagermusenes og Edderkoppernes Antal. Det kan alt sammen være ganske gode Formaal; det maa være interessant nok, naar man har Tid til det, og naar først man er mæt, at sætte sig hen og studere den Slags. Det betyder vel ikke meget for Mennesker i Almindelighed, hvordan Græshopperne aande, og der er vel heller ikke mange, der gide ofre Tiden paa det, men for dem, der interessere sig for det, kan det jo være ganske godt, men at *det* skulde være en Statsopgave, en Samfundsopgave, naar det ikke er en Samfundsopgave at sørge for, at alle faa det, de kunne spise, forstaar jeg ikke. Jeg har ikke noget imod, at man anvender Penge til de førstnævnte Formaal, men man maa først sørge for, at de sociale Forhold blive ordnede saaledes, at ingen lider Sult, for saa længe det ikke er sket, have vi ikke Raad til noget som helst andet.

Men er det Samfundets Opgave at sørge for at tilvejebringe saadanne Forhold, at alle kunne leve ordentligt, gælder det fortrinsvis de Befolkningsklasser, som Samfundet har taget i sin Tjeneste, og hvis Arbejdskraft det udnytter. Først og fremmest maa det sørge for at skaffe saadanne Forhold til Veje, at de kunne leve menneskeligt. Vi have ganske vist faaet gennemført Lønningslove for de store Etater, Lønningslove, om hvilke vi have hørt af Talere fra forskellige Sider, at det er disse Lønninger, der i væsentlig Grad bære Skylden for den økonomiske Misere, vi for Tiden befinde os i. Og det er naturligvis rigtigt, at de Lønningsforhøjelser, der ere gennemførte for vore store Etater, have bevirket, at Udgiften er bleven betydeligt forøget. Men den Løn, de havde, var saa lille, at de umuligt fremdeles kunde arbejde for den; og derfor var det nødvendigt, at de fik en Lønforhøjelse.

Men uden for dem, der have faaet Lønforhøjelse, er der endnu en Del Statsarbejdere, der befinde sig under saadanne Forhold, at man ikke med Rette kan sige, at der bydes dem menneskelige Vilkaar at arbejde under. Saaledes have vi f. Eks.

ved Banerne endnu en stor Stab af Arbejdere, som ikke er kommen ind under de vedtagne Lønningslove. De have ganske vist faaet et mindre Lønningstillæg, men den Dag i Dag have vi en stor Del Arbejdere ansat i den danske Stat, som faar en Løn, der er saa lille, at man maa kræve, at den forbedres. Tage vi f. Eks. Bane- og Telegrafarbejderne, er deres Løn fra 2 Kr. 70 Øre til 3 Kr. 40 Øre om Dagen. Efter 3 Aars Forløb kunne de faa et Duelighedstillæg af 30 Øre pr. Dag. Regne vi med 305 Arbejdsdage om Aaret, vil det for deres Vedkommende, der faa 2 Kr. 70 Øre pr. Dag, blive 823 Kr. 50 Øre om Aaret, og for dem, der have 3 Kr., 915 Kr., for dem, der have 3 Kr. 20 Øre, 976 Kr. og for dem, der have 3 Kr. 40 Øre, 1,037 Kr. om Aaret. Det er alt sammen Lønninger, som ikke kunne slaa til, dersom de Mennesker ere Familiefædre og ere henviste til at bo i en Købstad eller en større Stationsby, hvor de skulle købe alt, hvad de skulle have, for at Familien kan leve. Det viser sig, at paa den laveste Lønningssats er der 152 Banearbejdere af 1ste Grad, 558 af 2den Grad, altsaa i alt over 700, der endnu ikke have en højere Løn end 823 Kr. 50 Øre plus de 30 Øre om Dagen, dersom de have været over 3 Aar i Banernes Tjeneste. Men saa er der endda desuden en stor Stab af Ledvogtere, som er endnu daarligere stillet. Der er 558 Ledvogtere, hvoraf kun 87 komme op over 2 Kr. 50 Øre pr. Dag, foruden de Kvinder, der betjene Poster, som lønnes endnu langt slettere. Jeg skal nævne nogle Tal, der vise, hvor slet disse Statsfunktionærer endnu ere lønnede, og de fleste ville vistnok indrømme, at det er en skandaløs lav Løn, man byder disse Mennesker. Der er 186 Banevogtere, der ere lønnede med kun 2 Kr. pr. Dag, 151 med 2 Kr. 10 Øre, 6 med 2 Kr. 15 Øre, 31 med 2 Kr. 20 Øre, 2 med 2 Kr. 25 Øre, 66 med 2 Kr. 30 Øre, 15 med 2 Kr. 40 Øre, 15 med 2 Kr. 50 Øre, 1 med 2 Kr. 55 Øre, 5 med 2 Kr. 60 Øre, 45 med 2 Kr. 70 Øre, 13 med 2 Kr. 80 Øre, 1 med 2 Kr. 85 Øre, 9 med 2 Kr. 90 Øre og 13 med 3 Kr.

Altsaa, kun 13 af disse 559 Banevogtere ere naaede op til den svimlende Løn af 3 Kr. pr. Dag, og saa er det endda saaledes, at disse Mennesker saa at sige lønnes paa bedste Beskub i de forskellige Distrikter, saa man ikke en Gang kan sige, at de, der have den laveste Løn, ogsaa have mindst at bestille, eller omvendt. Der er altsaa endnu Anledning til at sørge for, at de Mennesker komme til at leve under menneskelige Vilkaar, og vi maa adskilligt højere op med Lønnen til